

תנוחת ה' בלתי מוגה

כ"י. אחרון של פסח ה'תשמ"ב.

8 ונחה עליו רוח הוי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה
 רוח דעה ויראה ה'ו, ונחה כחוב זה קאי אלפניו ויצא
 חוטט מגיע ישי ונצל משריו יפרה, דקאי על משיה
צדקנו ונמנון בפשטות מהמשך הפסוקים, שמדובר בהם על
 מצב העולם כפי שיהי' בביאת משיה צדקנו. ולפיכך קבעו
 פסוקים אלו בהפטרת אחשי"פ, משום שאחשי"פ קשור עם משיה
 כמבואר בדברי רבנו תנינו ונשיאינו, ועד למנהג וחקונה הבעש"ט
 לאכול ביום זה סעודתו של משיהו.

9 והנה יום אחשי"פ הוא יו"ט שני של גלגולה דשביעי של פסח,
 וידוע הדיוק בזה (בד"ה זה דשנה חרפ"ז), דלכאורה
 אחרי הגלגול דקרי"ס בשש"פ, דכנ"י הלכו בכישה
 בחור הגיטי, שהם גלגולים נעלים מאד, וכמבואר בלוקו"ה
 שזה גלגול אצי' בביעי, ויתירה מזו מבואר בשער האמונה,
 שהוא הגלגול מלמעלה מעלה עד מקום שלמלה מהצמטום,
 וגלגול זה הוי' באופן דזה א-ל וראוהו, ש"כא מראה
 באבנעו ואומר זה, עד שארז"ל הו' ואתה שפחה על הים מה שלא
 ראובנעו גדול שבנוביאיס, וא"כ מהו החבשוש שלאח"כ באחשי"פ שהם
 הגלגולים דלעתיד לבא. ויתירה מזו דבהגלגול דלעיל
 כתיבי כלימי צאתן מארץ מצרים אראנו נפלאות, שהגלגולים
 יהיו נפלאות אפילו בערך הנפלאות דקרי"ס, שאז הוי' גם
 בערך הנפלאות ואחרות ומופתים דקרי"ס, שאי הוי' גם
 במורא ומצרים כמ"ש וירא ישראל את מצרים מה על שפת הים
 ולכאורה הרי הגלגולים דקרי"ס, הוי' גלגולים נעלים ביותר
 כנ"ל. ויש להוסיף עוד דבר פלא בזה, דלעיל היה היפך
 הענין דקרי"ס, דקרי"ס כתיבי הלכו ביבשה בחור הים, הצינו

- 1) ישעי' יא, ב. 2) סה"ש תש"ב ע' 109 ואילך. היום
 יום - כב ניסן. ובכ"מ. 3) סה"מ תפ"ז ע' קטג ואילך.
 * 3) בשלח טו, יט. 4) צו טז, ד ואילך. 5) פס"ז ואילך.
 6) בשלח טו, ב. 7) ראה פירש"י עה"פ. 8) מכילתא -
 חובא בפירש"י שם. 9) מיכה ז, טו. 10) ראה אוה"ח נ"ך
 עה"פ סיג רס"ח (ע' תפז ואילך). ובכ"מ. 11) בשלח יד, ל.

הא לתמא עניא -

לחכילת העילוי דזיהיה ביום השמיני. דכימיס האחרונים
 דחגיה"ע עצמם הנה הוא יום נעלה ביותר. דכיללות הימיס
 האחרונים הוא קרי"ס, שזהו השל ביורת. דכיללות מארץ
 מצרים, כ"י אז (בקרי"ס) הוי' סיום היציאה ממצרים
 וביטול הזמור ופחד מהמצריים שהי' אלים עד אשר וירא
 ישראל את מצרים מה על שפת הים ג'ט, ובזה גופא הנה
 היום האחרון, יום השמיני ענינו שייר למשיה, ועד
 לסעודתו של משיהו.

ויהי רצון, שלפני ימי הפסח נזכה לביאת משיה צדקנו,
 ואז נערוך את הסדר הראשון בחכילת השלימות,
 בזמן דואר רוח הטומאה אעכ"ל מן הארץ, ור"ש
 וק"י לאח"כ ימעיט ימי הפסח, דאז (בימיה"מ) יהי'
 הפסח שבעה ימים, והתועלת דיום השמיני והעילוי שבו
 יהי' ע"י הכינוור של שמונה נימין, כנורו של משיהו,
 ונפרט של ימי הפסח, שענינם (גם עתה) הוי' הגאולה,
 ענינו של משיהו. וע"י שהי' ביאת המשיה בייג בניסן
 או עכ"פ בייג בו, בזמן המתיאס, אז הוי' האפשרות
 להקריב את הקרבן פסח, ואח"כ ונאכל שם מן הזבחים
 ומן הפסחיתם בכירשולים ע"י קדשנו, בארץ הקודש, אשר
 גו' תמיד ענינו ה' אלקיך בה מרשיה השנה ועד אחריה
 שנה, של ימות הארץ, כנעירנו ובקדשנו כבנינו
 וכבנותינו, עם כל ארבעת הבנים, בירושלים עיר
 הקודש, בשלימות העם, עם של ימות החורה, ועם הרכוש
 גדולה, ענין העשירות, בשנה זו ממש, שהי' שנת ביאת
 משיה צדקנו בפשטות, למטה מעשרה שפחים.

- 37) ראה לקו"ש ח"ג ע' 878. ובכ"מ. 38) בשלח
 יד, ל. 39) ראה היום יום - כב ניסן. ובכ"מ.
 40) זכרי' יג, ב. 41) ערבי' יג, ב. וראה לקו"ש
 תזריע כא, ד. ובכ"מ. 42) נוסח ברכת "אשר גאלנו"
 (פסחים קטז, ב במשנה). 43) עקב יא, יב. 44) ראה
 בא, י, ט. 45) לך לך טו, יד.

תנוחת ה' בלתי מוגה

והנה עדין הוא גם בעבודת האדם, שיש בה ב' אופני עבודה, העבודה בבחי' יבשה והעבודה בבחי' ים. דב' אופני עבודה אלה שנייהם הם בעניינים של טוב ומצוה, אלא שיש הפרש בכייהם. דישנו אופן העבודה (בחי' יבשה) שבו מודגש שהעבודה היא בכח עצמו (של העובד) כמו בלימוד התורה, דתורה לא בשמים דיאל, וכן בקיום המצוות, שהם בדבר גשמי דוקא וכן גשמי ועשי' גשמית, דדוקא עי"ז ממלא האדם את שילוחו ותכלית בריאתו בעולם. דלפיכך נברא להיות יש ומציאות וירדה נשמתו לבירא עקיפתא, כדי למלא את השליחות, דאתכפיא ואתפא חסוכא גמירי ומטה לנהורא ומיתקא ומעלה. ויש אופן אחר בעבודה האדם (בחי' ים) שבכללות הוא קו העבודה ותפלה שענינה הוא להיות כעבוד קמי' מרי"ט, שהעבד כל מציאותו וכלתו ואינה אלא מציאות האדוני, עצמותו ומהותו ית'. וזהו גם תפלה לשון אדם, שצמח על התקשרות והחברות עם העמותה עד שאינה מציאות כלל בלי מקורו (כמו הכרואים שבים).

והנה ענין נתיב דים ויבשה בעבודת האדם הוא, שהעבודה (תפלה) שלמעלה מהגבלה (ים) תהי' אצלנו גם בעניינים של מדידה והגבלה (יבשה), היינו גם בעת עסקו במצות שהם במדידה והגבלה בכללותם וכן בכל מצות כפרטנו, מ"מ הרי קיום המצות מצדד על ענין המ"ב.

וכמובאר בתנינא 22 (בהשעור דאחרון של פסח בשנה פשוטה) שעסק התורה והמצות הוא ענין מסירת נפש ממש. ולא זו בלבד שהעבודה מיוסדת על הקדמת קבלת עומ"ש ומס"ג בק"ש, אלא שהעבודה עצמה היא במסירת נפש ממש. ועדין הוא לא יאיר גיטא, דגם העבודה ותפלה שלמעלה ממדידה והגבלה (ים) יש לה שייכות למדידה והגבלה (יבשה) כידוע.

(17) ב"מ נט, ב. (18) שבת י, א. (19) ראה לקו"ש ח"ה ע' 235. ובכ"מ. (20) סה"מ חקט"ח ע' תב ואילך. ובכ"מ. (21) ראה לקו"ש חט"ו ע' 138. וש"נ. (22) פמ"א (נה, א.) (23) ראה קונטרס החפילה פייג, ובכ"מ. ועיי' חו"א מג"א צא, ב. לקו"ש ראה כד, א. דרמ"צ כד, א. ובכ"מ.

ונחה ת' בלתי מוגה

שהים נהפך ליבשה, משא"כ לעת"ל כתיב (בהמשך ההפטרתי). ומלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים, שהארץ שהיא היבשה (כמ"ש) ויקרא אלקים ליבשה ארץ) תהי' מלאה דעה כמים לים מכסים, כמו הים.

1) ולחכיך דה"י יש להקדים תחילה ביאור ענין ים ויבשה בעבודה האדם ולסדר ההשתלשלות. דהנה אר"ל כל מה שיש ביבשה יש בים. אלא שיש חילוק עיקרי בין ה'ל' ל'י' שבבשה להנבראים שבים. דנבראים שבבשה הרי הם נפרדים ממקור חיותם שהיא היבשה, כמאמר' הכל ה' מן העפר (וכ"ה בפשוט, וארץ היא מקור המזון כמ"ש) ארץ מננה יצא לחם, שמשנו הוא קיום מין המדבר ומין החי (חוץ ממין החי שבים), וגם הצומח והדומם מקור חיותם הוא העפר). ולא זו בלבד שהם נפרדים ממקורם, אלא ששלימות מין המדבר והחי היא דוקא כשנפרד ממקורו, ואפילו הצומח הרי שלימותו היא שיהי' עץ פרי עושה פרי למינהו (ועדין לא רק בעצים אלא גם בירקות ועשבים), ולפני החטא היו כל האילנות וכו' עושים פירות, הרי השלימות היא שיצמיח פרי שיהי' נפרד ממנו אחר"כ, היינו שהשלימות היא כשנפרד ממקורו. משא"כ הנבראים שבים הם תמיד מקושרים למקורם, וכמו הדגים שמיד כשפורשים מן הים נטלה חיותם ומציאותם.

והנה כשם שהוא הנבראים שבצולם הזה החתוח, כך הוא גם בכללות מדרגת השתלשלות העולמות, שיש בהם ב' בחינות. עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא. דהנבראים שבצלמא דאתכסיא הם כמו הדגים, שמרגישים תמיד את מקור חיותם, ומיד בשנפרדים ממנו מציאותם מתכחלת. והנבראים דעלמא דאתגליא הרי אצלם בגילוי (כאתגליא) הלישות והמצויאות שלהם, כי המקור המחי' ומקיים ומתורה אותם, הוא בהעלם והסתור.

12) ישעי' שם, ט. (13) בראשית א, י. (13*) בכמה עניינים דלהלן - ראה גם סה"מ חרפ"ז שם. (14) חוליק קד, א. (14*) קהלת ג, כ. (15) איוב כח, ה. (16) ב"ר ספ"ה.

ונחה ת' בלתי מוגה

ושייכות להנשלה, כמו האומר על חכמה עמוקה שאי אפשר למששה בידיים שכל השומע יצחק לו¹⁰¹.

5) ונבוה יובן החידוש דקריעת ים סוף שאז הלכו בני ישראל ביבשה בתוך הים, דהנה גם בעניינים שיש בהם הבנה והשגה מ"מ עדיין אי"ז בבחי' ראוי' ממש. והחידוש בקרי"ס היי' דבחי' ממכ"ע שבהבנה והשגה היי' אצלם בבחי' ראוי', ביבשה בתוך הים. (קטע זה אינו ברור). אמנם לעתיד לבוא הוא חידוש גדול יותר, דגם עניינים שהם למעלה מהבנה והשגה, היינו דאף שידע שינוי מ"מ אינו משיג אותו אלא מאמין באמונת פשוטה, דכל ישראל הם מאמינים בני מאמינים¹⁰² (דאף שאמונה זו פועלת על המעשה שלו בפועל, כמבואר בתנאים¹⁰³, מ"מ הרי היא למעלה לגמרי מהבנתו והשגתו), והחידוש דלעתיד לבוא הוא שיהיי' גם גילוי בחי' זו למטה בארץ.

וזהו ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, למאן נקרא שמה ארץ משום שרצתה לעשות רצון קופתה¹⁰⁴, דמזה גופא שצריך לרצות ולרוץ לעשות רצון קונן מובן שלפני זה אינו נמצא שם, דהרצון והרציה אינם עצם הנפש, היינו דפסוק זה קאי במלאה בדרגא כזו שצריך ליצרה ורצון לעשות רצון קונן, ועי"ז אומרים ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, שיהיי' בזה הגילוי דבחי' ים, עלמא דתחכמיא, והיינו חיבור ישראל והעמית, וכמ"ש בינו היהוא היי' ה' אחד ושמו אחד, כשם שאנו נכתב כר' אני נקרא¹⁰⁵, ולא יכנף עוד מורירי¹⁰⁶, יחוד גמור עם עצומייה ית', עד שאין שייך להפריד בין מצויאותו למקורו, ואיי"צ הסברה בזה כלל, אבל אעפ"י אי"ז אצלן בבחי' אמונה בלבד, אלא גם בהבנה והשגה, והנה ענין ההבנה וההשגה, מקורו הוא בחורה כמ"ש¹⁰⁷, כי היא תחכמיא, ובייחוד גו', וזהו מה שאמר¹⁰⁸ תורה חודשה מאתי תצא, - שמשיה -

- (30) שעהייה"א פ"ס. (31) שבת צו, א. ובכ"מ.
- (32) פ"י"ט. ועוד. (33) ב"ר פ"ה, ח. (34) זכרי, יד.
- ט. (35) פסחים ג, א. (36) ישעי', ל, כ. (37) ואחננו
- ד, ו. (38) ויק"ר פ"ג, ג.

הנחת התי' בלתי מוגה

מ"מ פ"ג
מ"מ פ"ג
מ"מ פ"ג

בביאור מאר"ל¹⁰⁹ המתפלל צריך שיהיי' עיניו למטה ולבן למעלה, שענינו למטה היינו שאיך להיות קשור גם עם המטה. וכן מובן גם ממה שהתפלל היא סולס מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה¹¹⁰, דכסולס¹¹¹ ז"ל לא רק עולים השמימה אלא גם יגידים בו ארצה, ועד שצושים דירה לו ית' בתחתונים, בתחתון שאין תחתון למטה ממנו.

8) וביאור הענין בעבודה בפרטיות יותר, הנה ישנו אופן בעבודת ה', שהוא מתוך הבנה והשגה באלקות, ועל שמתחתו ביחוד נפלא עם המושכל, דאף שהשגה זו היא רק בבחי' ממכ"ע¹¹², הרי היחוד הוא יחוד נפלא שאין יחוד כמותו וכערכו נמצא כלל¹¹³, עד שמבין וחופס ומשיג בכל הפרטים וכו'. וישנו אופן של עבודה מתוך אמונה על לאמונה פשוטה, ועד שגם בידיעה הרי תכלית הידיעה היא שלא נדע¹¹⁴, אמונה עד לאמונה פשוטה. וב' אופנים אלו בבידיעה ז"ל, הם ידיעה החיוב וידיעה השלילית¹¹⁵. דבבחי' שהיא במדידה והגבלה, שייך שהיה' בה ידיעת החיוב, דאף ששכל של אדם הוא מדרד ומוגבל, מ"מ עי"ז שמתאיג על להבין, הרי יגיע ומצא¹¹⁶, דהגם שהמושכל הוא גדול ביותר, עי"ז יגיע כדבעי אפשר שהיה' בו ידיעת החיוב, משום שתמושכל הוא במדידה והגבלה, בחי' ממכ"ע. ולמעלה מזה היא, הידיעה בבחי' סוכ"ע שלמע' ממדידה והגבלה, דגם עי"ז נאמר דתי' את אלקי אביך, וידיעה זו היא ידיעת השלילה דוקא.

היינו דאין זו ידיעה של תפיסא והשגה אלא ששולל תואר פלוני וענין פלוני ופרט פלוני שזהו היפך תפיסא והשגה. ומ"מ יש גם לדוגא זו אינו שייכות להדבר הנשלל, לפי אי אפשר לשלול דבר שאין לו כל ערך ושייכות -

- (24) יבמות קה, ב. (25) ויצא כה, יב. זח"א רטו, ב.
- זח"ג רמג, א. שו, ב. ת"ז תמ"ה. וראה טה"מ קונטרסים
- ח"ב ש"ט, א. (26) תניא פ"ה. (27) ראה בחינות עולם ח"ב
- פ"ב. עיקרים מ"ב פ"ה. של"ה קצא, ב. (28) ראה לקו"ת
- פקודי ו, ג. (29) ראה מגילת ו, ב.

הנחת התי' בלתי מוגה

מ"מ פ"ג
מ"מ פ"ג
מ"מ פ"ג

זאב עם כבש גו' וארי כבקר יאכל חבן גו', עד שנוער קטן נוהג עם על מאורת אפערני, כי יהי' אהתפכא תשובא לנהורא, בכל לבבך בשני יצריך⁵² בתכלית השלימות. ועודי הקדמת העבודה בשביעי של פסח ואחרון של פסח שהם ימים כלילים על כל השנה, ובב' האופנים דציון במשפט תפוד ושבי' בצדקה⁵⁵, העבודה מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט, נזכה בקרוב אל הגאולה האמתית והשלימה שאין אחרי' גלות, ומלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים, ע"י מעשני ועבודתינו בהפעת המעיינות באופן דהרחב פיר בדברי תורה⁴¹, ומה באים לפירוש הירושלמי⁵⁴ דקאי על בקשת צרכיו בפשטם עד שויאכילהו מחלב חטה ומצור דבש אשביער, מתוך הרהבה, והיו מלכים אומניך גו'⁵⁵, והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' וגו' כאשר יביאו בני ישראל את המנחה בכלי שהורו⁵⁶, בביהמ"ק השלישי, במהרה בימינו ממש, בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

* _____

- (51) ואחרון ו, ה. (52) ברכות נד, א (במשנה).
- (53) ישעי' א, כז. (54) תענית פ"ג ה"ו. (55) ישעי' מט, כג. (56) שם סו, כ.

הנחת ה"ת בלתי מוגה

שמייה ילמד תורה בבתי' ראיי, שאינה דומה שמייעה לראי⁵⁹, ונעין זה יומשל גם בשמיעה, כדיוק הלשון ומלאה הארץ לענה היינו בהבנה והשגה. וזהו מה שכתוב הרהב פיר ואמלאוהו ואר"י⁴⁰ דקאי בדברי תורה, שיהי' רחבות בתורה, דבגלוי הוא בפנימיות התורה, ודנגלה דתורה בכללות היא כמדידה והגולה עד שאפשר להיות מציאות של מי שיוודע את התורה כולה⁴², מש"כ פנימיות התורה/כתובה בה ארוכה מאד מדה ורחבה מני ים בגלוי, שזהו ענין הרהב פיר ואמלאו. ואח"כ ממשל⁴⁴ ויאכילהו גו' ומצור דבש אשביער, היינו כמבואר בלקו"ת ז"ה וידעת⁴⁵ דכאשר יש בחי' הבנה והשגה במה שהי' לפניו בבחי' אמונה/הרי יש בחי' נעליה יותר שאז יש לו אמונה בהג' עד שילכו מחיל אל חיל עד איך טוף. וכמו שהדיעה היא למעלה מעלה עד אין קץ ולמעלה מזה, כך נמשך למטה מטה עד אין תכלית ולמטה מזה, ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד⁴³, כדאי' בספרי קבלה שלעתיד

גם בתחתיות⁴⁶. ואז יהי' שבת ומנוחה⁴⁷ כמבואר בדרושינו על הפסוק⁴⁸ נפלה ולא תוסף קום בתולת ישראל, שיהי' אז מנוחה מהעבודה דהעלאת כו'.

וזהו החידוש לעיל, דנוסף להענין דהפך ים ליבשה יהי' גם ומלאה הארץ לענה את ה' כמים לים מכסים, עד שוגר זאב עם כבש גו', שדבריהם ככתוב וכפושטם⁴⁹ (כמבואר בחסידות⁵⁰), דע"ל שמלאה הארץ דעה את הוי' הרי זה יפעול גם על הזאב והארי כפשוטם, שיהי' וגו' הרי זה יפעול גם על הזאב והארי כפשוטם, שיהי' וגו'

זאב -

- (39) מכילהא יתרו יט, ט. (40) תהלים פא, יא.
- (41) ברכות ג, א. (42) ראה הל' ת"ח לאדה"ז רפ"ג. ויש"נ.
- (43) איוב יא, ט. (44) תהלים שם, יז. (45) ואחרון ז, ב ואילך.
- (46) ראה המשך תער"ב ח"א ע' קיז. ובכ"מ.
- (47) לקו"ת תצא מא, ב. (48) עמוס ה, ב. (49) ראה השנות הראשונות של מלכים פ"ב ה"א. (50) ראה אה"ח נח חרל"ג, ב ואילך. תער, ב ואילך. יהל אור ע' שבת ואילך.

הנחת ה"ת בלתי מוגה

10